

EGY LABANCZVERS AZ 1681-KI ORSZÁG- GYŰLÉSRŐL.

Az 1681-ki híres soproni országgyűlés nem szűkölködött poétás emberekben. Gyöngyösi István — tudjuk — mint nemes Gömör vármegyének egyik követe itt írta Palinodiáját. E költeményének Eszterházy Pálhoz intézett dedicatiójából kiviláglik, hogy előtte már többen üdvözölték versekben az ujonnan választott nádort, s magát Gyöngyösit is ezek indították a maga versének megírására. Míg azonban amazok mind »idegen nyelvekbéli írássokkal« ő magyar versekkel óhajtott örvendezni »a régen kívánt Palatinusi méltóságnak«.

Maradt azonban az övéen felül ez országgyűlésről még egy — noha más tárgy — magyar nyelvű poétai termék, a melyet ha nem költői becséért, legalább a kor hangulatára jellemző voltaért érdemesnek tartok ezuttal közölni és ismertetni, annyiival is inkább, mert idáig sem kiadva, sem említve egyáltalában nem volt.

A Nemzeti Muzeum kézírattárának országgyűlési iratai közt az egyik 1681-ki Diarium Dietae Soproniensisnek latin szövegébe ékelve találtam. Címe latin: *Afflictis non est superaddenda afflictio*, a mit magyarra körülbelől így fordíthatunk: »A lesujtottakra nem kell még több csapást halmozni«. Hogy szerzője ki volt, nem tudtam rájönni. Lehet hogy az, ki a Diariumot jegyezte: talán valamelyik követ, juratus, vagy valami más pennaforogató ember, ki azonban nevét sem a vers alatt, sem a Diarium egyéb helyén nem örökítette meg. Kerestem a versfejekben is, de azok sem valottak. Annyi bizonyos, hogy dunántuli származású volt: ezt mutatja dialectusa, mely teljesen megegyezik a ma Nyugatnak nevezett nyelvjárással, közelebről pedig ennek hetési, göcséji és zalai ágaival. Ilyen nyelvbéli sajátosságai például, hogy zártabb magánhangzókat használ, tehát: baráttyo, bátyo, továbbro, levágjo, kihánto, diktálnok, hódulsz, miulta, fölföld, holdtöltő; *ly lj* helyett *l* és *ll*-et ír: álljunk—állunk, viseljen—visellen, halljad—hallad, homályos—homálos, szállj—száll; rövid és hosszú *i* helyett rövid *e*-t vagy *é*-t ejt, mint egyeránt, segítség, segéti, pusztétasz.

A hasonulást többnyire végrehajtja, mint fottáro, fottávol, uralkottál, barátytát, attyáét, tudgyátok, forditgya, teczik, elmeczik, megvecz, férhecz stb.

Teljesen kétségtelen azonban, hogy buzgó katolikus volt s színtolyan Leopoldpárti: ezt mutatja versének minden sora, amennyiben épen ilyenemű érzéseiből fakadt eszméit állította benne össze.

Keletkezésének és tartalmának megértésére s helyes megítélésére már fel kell idéznünk pár vonásban az országgyűlést s a vele egykoru politikai eseményeket. A Wesselényi-féle összeesküvés véres elnyomására következő évtized borzasztó absolutismusa után, midőn Leopold 1681. ápril 28-ra Sopronba országgyűlést hirdetett, ez által az országnak egy régen érzett hő vágya teljesült. Igaz ugyan, hogy Leopold erre nem önként és nem szívesen, hanem a körülmények kényszere alatt szánta el magát: azért tudnillik, mert belátta — a Thökölyvel ismételten folytatott tanácskozások sikertelenségét, mert látta, hogy a porta vonakodik megújítani az 1684-ig szóló vasvári békét, sőt biztatja a bujdosókat, másrésről a francziával kötött béke szintén bomlófélben. Igaz továbbá, hogy Thökölynek és párthíveinek az országgyűlési meghívóra küldött visszautasító üzenete kétséget támasztott az országgyűlés sikeres működése s így a bajok gyökeres orvoslása iránt, a hazafiak nagy része mégis örömmel üdvözölte a gyűlés egybehívását. Hiszen annyi törvényellenes eljárás, annyi önkénykedés után reménye és alkalmá nyílt valahára a nemzetnek, hogy maga intézheti ismét saját ügyét s alkotmányos uton megkísérelheti sokszoros bajainak, sérelmeinek orvoslását.

Az országgyűlés megnyitását követő királyi előterjesztések, noha sokat nem tartalmaztak a rendek kívánalmaiból, mégis az uralkodóház engedékenységéről tevéen tanuságot, alkalmasak voltak a kedvező hangulat emelésére. Mikor pedig még eme pontok tárgyalása előtt nádorválasztásra került a dolog s három jelölt közül megválasztották gr. Eszterházy Pált: új méltóságában szinte valáskülönbség nélkül kitörő örömmel és lelkesedéssel üdvözölték őt a karok és rendek, mert hiszen magában a választás tényében jelentékeny lépést láttak megtéve az alkotmány visszaállítására.

Az így szépen indult országgyűlési munkásságot azonban — mitől előre félni lehetett — megzavarta és megakasztotta egy másik, szintén megoldásra váró, a nádori szék betöltésénél jóval nehezebb feladat, t. i. az ország egysége helyreállításának a vallásszabadsággal szorosan egybefüggő kérdése. A bujdosókkal való ismételt üzenetváltás nem vezetett eredményre. Thököly nemcsak az országgyűlésbe nem volt hajlandó megbízottakat küldeni, hanem miután a teljes vallásszabadság visszaállítására s a török kielégítésére vonatkozó kérései hiúknak bizonyultak, noha erre a nádortól felszólítást kapott, a junius 1-én lejáró fegyverszünetet sem újította meg. Erélyes magatartását egyfelől a franczia udvar biztatásai, másfelől a portának Apaffy révén küldött ígéretei támogatták.

E körülmény nem kis erőt és bátorságot kölcsönzött az országgyűlés protestánsainak. Noha az összes követeknek számszerint alig egy ötödét tették, el voltak szánva, hogy ügyök mellett, kiválalmaikból legkevesebbet sem engedve, a végsőig kitartanak. Vallásszabadságuk, az előző országgyűlések által biztosított jogaik visszaállítása végett, egy június 25-én felterjesztett emlékirattal magát Leopoldot keresték meg. E felíratban, a sérelmek hosszú lajstromában megdöbbentő példákra építik a katolikusok, de kivált a klerus ellen emelt keserű vádjait. A bevádoltak, mint gondolni lehetett, a válaszszal nem maradtak adósok. Kevéssel utóbb kelt felíratukban a protestánsok panaszait jó részben rágalmaknak, alaptalanoknak nyilvánítják s eljárásaikat azzal igazolják, hogy mivel a protestánsoknak régebben nyújtott kedvezmények erőszakkal csikartattak ki, azoknak megtartására őket senki sem kötelezheti. Egyébiránt a legszönyöbb vádaknak még nagyobb tömegét hordják össze a protestánsok ellen.

E két felírat végképen bevágta útját a tanácskozások békés folytatásának. A köznyugalom s a közbiztonság helyreállítását célzó királyi előterjesztések tárgyalása helyett meddő vallásügyi vitatkozások töltötték ki ezután a gyűlések napirendjét s ott, a hol békét, egyetértést akartak létesíteni, kölcsönös felekezeti türelmetlenség és ingerültség borította el a kedélyeket. A protestánsok bármilyen más ügynek tárgyalása ellen újra meg újra tiltakoztak, mielőtt vallásszabadságuk kellően nem biztosítottatik. Viszont a katolikus párt a klerus meg az udvari tanácsok befolyása alatt mindent elkövetett ennek meggátlására. Hiába volt Leopold intése, ki július 19-én felhívta a rendeket, hogy lássanak már valahára az országos ügyek tárgyalásához. Sőt mivel leíratában a protestánsok panaszait vegyes bizottságok elé terjesztendő magánügynek nyilvánította: ezek augusztus elsején egy újabb, az előbbinél még kimerítőbb felíratot terjesztettek fel — czáfolva benne a katolikusokat s hevesen védve ügyök igazságát. Midőn ennek sem lett megvárt eredménye s az udvartól — bár atyáskodó kegyes hangon — csak kétes becsű ígéreteket nyertek, augusztus 20-án megszerkesztették a harmadik felíratot, 26-án a negyediket, szeptember 7-én az ötödiket.

Szívós magatartásukat érthetővé teszik az országgyűlésen kívül beállott újabb fordulatok. A fegyverszünet lejárta után Thököly ugyanis mind határozottabb lépéseket tett a háború megújítására. A török pedig, noha a vasvári béke évei még nem teltek el, nyíltan megbízta Apaffyt, hogy álljon a bujdosók pártjára, válogatott török hadakat ígérve melléje. Apaffy erre egy minden uralkodókhöz és népekhez, de különösen a magyar nemzethez intézett kiáltványt tett közzé, melyben a Habsburgok ellen felsorolt tényekkel igazolja fegyverre kelését s felszólítja czímzetteket, hogy a veszélyben forgó nemzeti ügy védelmében támogassák őt. Magát továbbá a magyar nép fejedelmének nyilvánítván, tudtul adja, hogy ő a

szultántól olyan athnamét nyert, minőt Lippai érsek, Wesselényi nádor és társai igyekeztek egykor — de sikertelenül — kieszközölni.

Augusztus utolsó hetében tizezer főnyi haddal csakugyan el is hagyta Erdélyt. Apátinál Wesselényi Pál ezerkétszáz főnyi lovassága, Debreczennél Thököly dandárja csatlakozott hozzá s ugyancsak ide jött a váradí basa hétezer törökkel. Ezen körülbelől huszonötezer főnyi egyesült had ellen Leopoldnak öt-hat ezer ember alig állott rendelkezésére; a mi ránézve annál kellemtlenebb volt, mert francia részről is erősen szorították s Strassburgot is ez időtájt veszítette el. Thökölynek előnyomuló hadai elől Caprara tábornok hátrálni kényszerült s a Tiszán által költözött. Thököly azonban nyomban követte, míg Teleky Mihály Szathmárt ostromolta.

Ezen események az országgyűlés hangulatára elképzelhetőleg nagy befolyással voltak. Míg a protestánsok küzdelmükhöz újabb erőt, reményt merítettek, másfelől a klerikális többség bízva még az ügyek jobbrafordulásában, egyelőre nem szívesen gondolt engedékenységre. Amazok ügyök igazságán lelkesedtek s Thökölyben látták megváltójukat, emezek az udvarnak az előző absolut korhoz mérve kétségtelenül jóval engedékenyebb magatartását látván, a hű loyaltásban keresték az országnak üdvét. A felkelésről érkező hírek által a kölcsönös izgatottság és gyűlölködés, melyeket a hónapokig nyúló meddő vitatkozások különben is eléggé tápláltak, most még magasabb fokra hágtak. Az országnak újabb háborúba keveredése miatt egymást érték mind két részről a keserű szemrehányások. Protestáns a katolikust, katolikus a protestánst vádolta hazafiatlansággal s míg a felvidéken meg a Tisza mentén tűzzel-vassal, itt kemény szóval, sulyos vádak fegyverével üldözte egymást labancz és kurucz.

Ilyen körülmények közt ne csodáljuk, ha a többi katolikus között Diariumunknak íróját is elfogták a protestánsok elleni keserű érzések s feljajdult az ország újabb pusztulásán. Ne csodáljuk, hogy miután bevezette naplójába Apaffynak fölkelésre hívó szózatát, nem állhatta meg, hogy ki ne öntse loyális lelkének keservét s rímekbe szedvén a mi szívet nyomta, szóban levő versét a kuruczhangú kiáltvány végéhez oda ne függeszszze. Lelke sugallatán kívül bizonyára ösztönözte verse megírására Gyöngyösi s a többi országgyűlési poéták példája is; a mint hogy valóban a »szárnyas Griffnek szárnya alá folyamodó Nympha« panaszának nem egy sora összecsendül az ő panaszával.

Az ország zilált állapotának a XVI. század jeremiádjai-ra emlékeztető siratásával kezdi. Kétségbeesve kérdezi: mit akar még a török, hova jut még a szerencsétlen nemzet? Keserű hangon támad Thököly és hívei ellen, mert meg nem elégedve az eddigi bajokkal, most ismét fegyvert ragadnak s a pogánynyal meg a francziával szövetségbe újabb romlást hoznak a házára. Kárhóztatja eretnek hitüket, mely a magyar pusztulásának főokozója;

sorban felverseli ellenük amaz érveket és vádakát, melyeket a katolikus rendek Leopoldhoz intézett, már érintett feliratukban a protestánsok ellen összeírtak. Különösen tiltakozik az ellen, hogy ők a szabadság védői volnának: ellenkezőleg ennek legnagyobb ellenségeit látja törekvéseikben. Felháborodással és dorgáló hangon szemükre hányja, hogy most, midőn a jó király Leopold betöltötte a nemzet régi vágyát, az országgyűlés ellenkezéseik miatt sem mire sem mehet. Majd az eretnokség ismételt elítélése után hazafiui lendületbe csap s tiszteletreméltó felbuzdulással békére, egyetértésre inti honfitársait.

Látnivaló ily rövid vázolásból is, hogy erősen felekezeti és pártszempontja miatt hangja sokszor elüt az elfogulatlan tárgyi valóságtól. Buzgó vallásossága, midőn a protestánsok ellen az elképzelhető vádak egész raját átkozódva szórja, fanatismussá fajul. De ha meggondoljuk, hogy e korban vallási és hazafiui meggyőződés mily szorosan egybe voltak forrva s hogy akár-hányszor a legtisztább és legőszintébb hazafiui meggyőződésből s jószándékból csupán a hitbéli meggyőződés s a nemzeti jólét egybekapcsolása, azonosítása miatt a legtúlzottabb felekezeti gyűlölködések és villongások állottak elő, nem fogjuk ezt neki különös bűnéül felróni. Sőt ha elfogultsága miatt sokat levonunk is a vers érdeméből, van néhány strófhája, melytől nem tagadhatjuk meg a méltánylás és tisztelet érzetét sem. Azok ezek, melyekben túl-emelkedvén a tisztán felekezeti eszmekörön, verselőkben a jó hazafi szólal meg csupán s Tinódynak ama híres soraira:

»Tudjátok magyarok hírosök valátok

Míg nagy szeretettel egymást hallgattátok....«

emlékeztetve, jó magyarhoz és jobb poétához méltó lendülettel zúgja a széthuzó magyarok fülébe egygyességre intő szavait.

Különben nem a későbbi kurucz-labancz költészetnek tartalomban és formában erős terméke ez. Körülbelől az egykoru gazdag politikai költészet átlagos mértéke jellemzi. Előadása krónikás modorú, technikája nem éri fel a Gyöngyösiét. A verssoron túlnyúló szótagok, rossz metszetek s az asszonáncznál olykor gyöngébb rímek minduntalan emlékeztetnek, hogy inkább versalakba szorított prózával, mint igazi költészettel van dolgunk. Meglátszik az írón, hogy a műzsával nem állott oly benső viszonyban, hogy homlokát ennek csókja érinthette volna. Épen azért költő helyett szívesebben is illetem a pennaforogató poétás ember nevével, megjegyzevén mellékesen azt is, hogy a pennát sem forgatta egészen kifogástalanul, legalább erre vall feltűnően sok íráshibája. Mindamellet verse — ismételem — mint általában a kor, de kivált ezen egyik leghíresebb országgyűlésünk hangulatára rendkívül jellemző, figyelmet érdemel.

* * *

EGY LABÁNCZVERÉS AZ 1681-İK ORSZÁGGYŰLÉSÉRŐL.

Oh megnyomorodott Hazánk fogyatékJa!
Édes Eleinknek hagyott szakadékJa,
Régi Pannoniánk meghromlott hajlékJa,
Mit akar már veled a' Pogány szándékJa.

Oh kívánatos Föld, az kit Europa szült,
Tejjel, mézzel folyó javad de mire gyült?
Pogány ellenséged hogy nyakadra került
Csaknem Coronád is már fejedbűl kidült.

Ez é jó szerentséd, boldogh állapotod?
Ez é szabadságod, ez é Diadalmaid?
Ez é ellenséged rettentő hatalmaid?
Ez é, kinék szerzett csufja vagy te magad?

Valahány országban Magyar uralkottál,
Mindannyi darabra mai nap fölosztattál.
Kéz, láb és fő nélkül való test hagyattál,
Ártatlan véredben temetve marattál.

Megéred már véle, fülíg uszol benne,
Nincs oly órvosság mely gyógyulásod lenne,
Ez igaz ügyödben tégedet felvenne,
Vagy ha nem segítne, ám csak kárt ne tenne.

Mégis fejedben van az egyenetlenség,
Magyar magyar ellen halálos Ellenség.
Vére ellen kardot köt ez a' nemzetség,
Attya, fia, Bátyo közt nints most békesség.

Egyik a' másiknak éltét szomjuhozza,
Fia az attyáét mint prédáját huzza,
Szomszédgya Baráttját mind egyeránt nyuzza,
Töröknek ellened Magyar kalauzza.

Föltámaid a Föl-föld fegyverben öltözik,
Sok hamar az Tiszán áltol is költözik,
Német praedájával, hogy maidan töltözzék,
Egy sem marad benne, fosztatik, üldözik.

Az jó hirért névért, s a' szép szabadságért
Egy szívvel harczoljunk nem egyébért, másért,
Tudgyátok Hazánkban mennyi kárvallás ért,
Az ki oka, raita állunk bosszút azért.

Készül az katona fegyvert köszörültet,
Loboknak az százlók, hadakat is gyűjtet,
Cáplánt, perdicatort egyaránt fölültet
Számos népeivel Tiszán által léptet.

Neveti az Pogány, örülyi vesztünket,
Magunk nemzetünkkel fogyasztat bennünket,
Segétségeket ad, biztat mindeneket,
Mert ezzel reméli utolsó vesztünket.

Quartért ad az Török, fizet az Francia,
Csak fegyvert visellen tovább is azt mondgya,
Fő vasas seregét segítségül adgya,
Barátyo a' Török eő is el nem hadgya.

A Prédikatorok tanácssal segítik,
Az Császár népeit maidan megverhetik,
Az Templomokat is mind vissza vehetik,
Csak a' Jesovitákat s a papokat üldözzék.

Patensleveleket előttök bocsáttják,
Valakik nemzetünk előmentét várják
Melléjek állanak igen parancsolnak,
Mert a szabadságot hasznukban kívánnják.

De nézd szabadságok alatt itt mi fekszik
Gonoszszal palástolt szándékjok hol teczik,
Az előmencségnek mert inkább elmeszik
Uttyát, s' hallad végre ez nép mit cselekszik.

Nagy haddal készülnek, zászlókat emelnek,
Generálist, vajdát, Kapitánt is tesznek,
Azt tudnád, hogy majdan országokat vesznek,
De fő nélkül való gaz nép magok vesznek.

Szabad városokra, vármegyékre irnak:
Mint hogy Szabadságunk mellyért fáradoznak,
Az mellyért mind élnyi s halni is kívánnak
Az uj hadnak azért adókat adgyanak.

Mi leszen belüle lásd kimenetelít
Mind hogy Királyára fordítgya erejit,
Isten nem segíti továbbro erejit,
Gonosz szándékjoknak itt vészi eleit.

Hogy nagyobb pusztulást Hazájában tégyen,
Maga Hazájukból tovább ki nem mégyen.
Szándékja, hogy falut várost, várt végyen
Ez maga magának kész hóhéra légyen.

Az mint hogy ugy is van, mást sem cselekesznek
Tíz esztentendeje mult, hogy így tekeregnek,
Az szabadság mellett sok gonoszt követnek,
Nemzetünk föttávol nagy károkat tesznek.

Ennyi üdők alatt mi hasznót hajtottak
Mongyák meg Hazánknak mire valók voltak,
Egy emlékezetes dolgot ha próbáltotok
Irjuk fel, — ugy látom keveset diktálnok.

Ez é a szabadság a midőn Hazádot
Pusztítod és igaz ügyében rongárod,
Szomszéd barátodnak javát fölpraedárod
Igaz attyát-fiát mint pogánt levágod?

Ez é a szabadság midőn így kóborlasz,
Megromlott Hazádon te magad tolvajlasz,
Praedálsz mindeneiket husz, vonsz, ölsz vagy fosztasz,
Magad nemzetedre sok inséget osztasz?

Ez é a szabadság, hogy Törökhöz hódulsz
Eő néki hogy fizess, ártatlanul koldulsz
S ha nem ad, fegyverrel mindeneiket földulsz
S magad vagy nemzeted oka hogy elpusztulsz?

Ez é a szabadság, a midőn így ígecz,
Rontasz és pusztítasz, valamihez férhez,
Töröknél tatárnál nagyobb gonoszt kövecz
Senkín nem könyörülsz, szép szót, intést megvecz?

Ez é, a szabadság praerogatívájo,
Nemtelen a nemest hogy mostan levágjo,
Egyik a másiknak szemét majd kivájjo,
Póráczon hurczolván szarczollyon, kívánó?

Ez é a szabadság, midőn a Pogánnak
Adgyátok kötelét a szép szabadságnak?
Oh eretnek népség szándéktok mely álnok,
Miattatok ennyi inség ránk szállnok!

Pro Deo et Patria mondod kardot vontál,
 Nem pro hanem contra, kit eddig próbáltál.
 Pro Deo, — s azomban hány Templomot rontál!
 Pro Patria, — s pedig mennyi nemest vágtaal?

Igy köll é harczolni a' szép szabadságért,
 Kit majd elcserész békó s tömlőczőkért?
 Szabad gonoszt kövecz a' szabad praedáért,
 Meg vér Isten — hidd el — ezért ha nem másért.

Ti vagytok az oka, hogy édes Hazánkban
 Idegen ellenség lakik szájotokban,
 Ti vagytok az oka, hogy ily nagy rabságban
 Köll élnünk, és nem már a szép szabadságban.

Hazánk pusztítói, jószágunk fosztóji,
 Nemzetünk elfajult tolvaj kóborlói,
 Ártatlanságunknak gyilkos vérszopói,
 És szabadságunknak tik vagytok rontói!

Ha ellenséged van, menj ellenségeden,
 Idegenyért ne állj bosszút nemzeteden.
 Injuriád kit öl? Ki az istentelen?
 Te magad magadat ne röntsd ily hirtelen.

Négy obstaculumot látok dolgotokban,
 Az kik ellentvetnek gonosz szándéktokban,
 Mégh meg nem álljátok eztet magatokban,
 Nem segíthet Isten föl vett utatokban.

Első ez, hogy édes Hazánkat rontjátok,
 Második: eretnek hűtséget kívántok,
 Harmadik: rendetlen s fejetlenek vattok,
 Negyedik, hogy bennünk töröknek elattok.

Ez az négy ok, kikért Isten benneteket
 Nem segít, s gátollya ügyekezetteket,
 Mindaddig hidgyétek értek végeket,
 Valamigh el nem hadgyátok ezeket.

Nem a szabadság, nem vitt titeket erre,
 De a szabad gonosz, mely eretnekségre
 Vezet és tántorit bennetek veszélyre,
 Ez Hazában való egyenetlenségre.

Ez tesz dolgainkban gonosz visszavonyást,
 Ez maradékinkra hoz utolsó romlást,
 Ez szaporít köztünk annyi sirást, rivást,
 Ez miatt magunkat pusztétjük és nem mást.

Ez hozta fegyverrel régen ki Rákóczyt,
 Ez Bethlen Gábort, Bocskay hadait,
 És forgatta volt föl az Isten templomit,
 Kihánto oltárit, üldöztő papjait.

Hazánk szabadságát és egyébben romtotta,
 Sok örökségünktől e rutul megfoszta,
 És ennyi inséget nemzetünkre osztta,
 Régi épségünket pusztulásra hozta.

Ez zavará így föl a Decretumokat,
 E formált ellenünk articulusokat,
 Ez erősétette némely Diplomokat,
 Kikkel lövöldöznek mostan minnyájunkat.

Hány országgyűlése nem mehete véghez,
 Ez a vizáلكodás sugott mindenikhez,
 Ez avval tartott, az hanyatlott ehhez,
 Sokra lépénk, s már most oryosolni nehéz.

Légyen példa ez a mostani gyűlésnek,
 Melyben királyunktól ennyi jókat veszünk,
 De a' Religiók miatt íaj mit teszünk,
 Idegen nemzetnek majd csuffjával leszünk.

Számos esztendőktől a mit ohajtottunk,
 Megatta jó urunk már arra jutottunk;
 A mint a dologhoz ugyan jól is fogtunk,
 De a Religiók meggátolták dolgunk.

Az sok Religio lészen veszedelmünk
 Csonkán marad dolgunk, s keveset végezünk,
 Félő, nagyobb buban s galibában esünk,
 Ki miatt naponként szemlátomást veszünk.

E miatt a dolgok csak ráklábon másznak,
 A szabadság miatt mert távol horgásznak,
 Nézd, mely palástolva aláink vermet ásnak,
 Magok nyakok szakad belé és nem másnak.

Augustana kiált, szól a Helvetica,
Perorál, mert tudja mit tesz a practica,
Többet szól ő másnál, de ha csak Krónika,
Egyetért most a Luthero-Calvinica.

Két szakadomány ez, de most mind együtt tart,
Két nagy ellenkező vallást egy földben vart,
Kivel nagy elméket sokszor egybenzavart,
Halálos sebekkel sokakat is megmárt.

Boldog haza, kiben ez nagy malum nincs,
Nincs az egyességnél világban nagyobb kincs,
De hová szakada hazánk ettől tekéntsé,
Miolta a régi hűt maga benne nincs.

Oh a régiektől elfajzott nemzetség,
Nemzetünk fottáro támott eretnekség,
Miulta köztünk nincsen az Egyenlőség,
Ily rutul bennünket praedál az ellenség.

Az meddig egy hüttel fogtál magyar fegyvert,
Volt e oly nemzetség, ki tégedet megvert?
Kardod minden ellen győzedelmet ő nyert,
Sok praeda s nyereség lábod alatt hevert.

Hol a szép hír s név, hol sok adó s nyereség
Kit elődben rakott sok hódult nemzetség
Vagy harczokon adott a győzettelenség?
Mind elpraedálta azt az egyenetlenség.

Szűk most ez a jóság, vagon csak kevésben,
Félrerugó erkölcs szorult furt fejekben,
Az egyenetlenség vert fészket szívekben
Mint holdfotta s -töltő, változó mindenben.

Nem tudcz e tanulni a nem régi példán,
Magad nemzetével történt tragoedián,
Mely nagy magnátesek Hóhérok theatrumán
Ezért pallos által mentek egymás után.

Ez osztotta így fel nemzeted hazáját,
Ez adta idegen kézre tartományát,
Homálossá tette fényes koronáját
Kövel hajigálta Attya koporsóját.

Tedd férre Nemzetem ezt a ditsőséget,
Mint régen kövessed az Egyenlőséget,
Ne fogyazd magadat, találsz ellenséget
Ki majd ránt nyakadban siralmas inséget.

Szálj magadban azért, tekéncs meg dolgodat,
Mely szerencsétlenség követte nyomásodat:
Elhiszem, ha más nem te magad magadat
Megszánod esmervén sok kárvallyásodat.

Meghszánom nem nyujtom tovább panaszomat
Mi haszna ohajtnom ennyi fájdalommat,
Evvel fejezem be utólsó szavamat:
Szánd meg Isten kérlek megromlott hazámat.

Szeremley Barna.

